

Tulevaisuus on tekoja

RAKLIn ilmastotietoisku

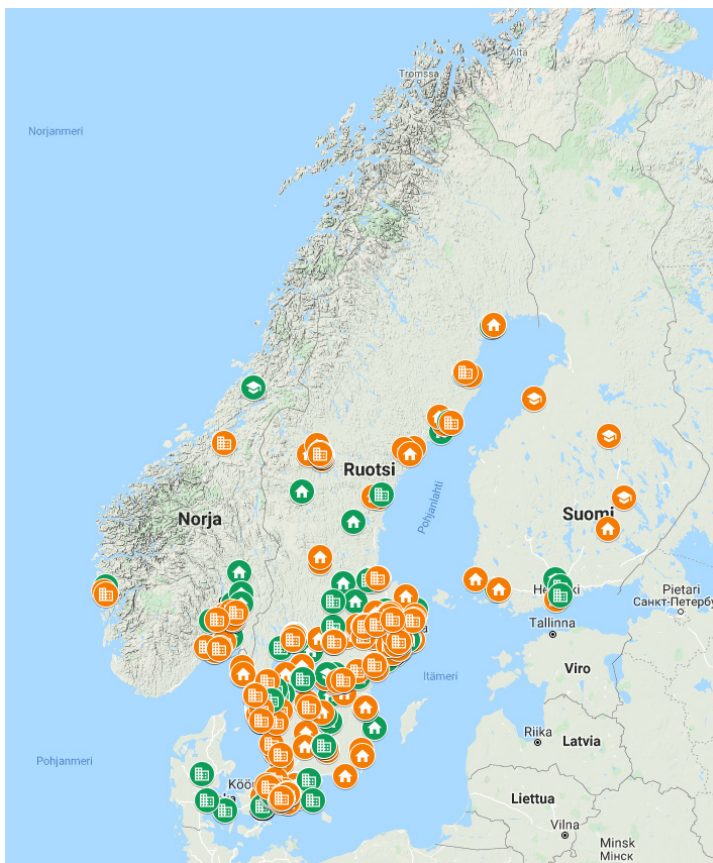
Joulukuu 2019

RAKLI

Joutsenmerkki

Joutsenmerkki on Pohjoismaissa käytössä oleva vapaaehtoinen ympäristömerkki, joka pyrkii edistämään kestäväää kehitystä. Suomessa Joutsenmerkin myöntää Suomen Ympäristömerkintä Oy, joka myös valvoo ja kehittää merkin käyttöä. Kiinteistöjen osalta Joutsenmerkkiä voi hakea uudisrakennuskohteisiin (esimerkiksi asuinrakennukset, koulurakennukset ja vapaa-ajan asunnot) ja korjausrakennuskohteisiin (edellisten lisäksi muun muassa toimistorakennukset). Joutsenmerkkiä voi hakea joko rakentaja tai tilaaja.

Alla olevasta kuvasta näkyy Pohjoismaissa valmisteilla olevat ja valmistuneet Joutsenmerkki-talot pois lukien hotellit, ravintolat ja kongressikeskukset (lisäksi Reykjavikissa on valmisteilla yksi asuinrakennus).

Joutsenmerkki-talot Pohjoismaissa

JOUTSENMERKKI

- Käytössä Pohjoismaissa, Suomessa 4 kohdetta, 7 rakenteilla
- Joutsenmerkkiä voi hakea sekä uudisrakennuskohteisiin että korjausrakennuskohteisiin
- Uudisrakentamisessa vaatimuksia liittyy esimerkiksi rakennusmateriaaleihin, rakentamisen laadunhallintaan
- Korjausrakentamisessa tavoitellaan muun muassa alhaista energiankulutusta

Joutsenmerkin kriteerit

Uudisrakentaminen

Joutsenmerkin kriteerit pyrkivät varmistamaan sen, että talo on ympäristöystävällinen koko sen elinkaaren ajan. Vaatimuksia liittyy muun muassa energiankäyttöön, rakennusmateriaaleihin, sisäilmaan ja rakentamisen laadunhallinnalle. Energiankäytön osalta asuinrakennusten energialuokan on oltava A ja koulujen ja päiväkotien osalta vaatimus on 85 % energiatehokkuusasetuksen raja-arvosta (100 kWhE/m²), mikäli rakennuslupaa on haettu 1.1.2018 jälkeen. Jos rakennuslupaa on haettu ennen 1.1.2018, täytyy rakennuksen energialuokka olla B, poikkeuksena kaukolämpöön liitettävät kerrostalot, joissa vaatimus on 85% energiatehokkuusasetuksen raja-arvosta.

Rakennusmateriaalit täytyy olla joko ympäristömerkittyjä (Joutsenmerkki tai EU-ympäristömerkki) tai sitten niin sanottuja tarkastettuja materiaaleja, jolloin ne ovat täyttävät Joutsenmerkin talokriteereissä asetetut vaatimukset. Joutsenmerkillä on tietokanta näistä materiaaleista, josta voi nopeasti tarkistaa hyväksytyt materiaaleja.

Kosteusongelmiin liittyvien riskien vähentämiseksi täytyy olla suunnitelma tai kuvaus toimenpiteistä, jotka kattavat mm. rakennuksen rakentamisaikaisen suojauksen toimenpiteet erilaisia säätiloja varten ja rakennuksen riittävän kuivauksen varmistamisen. Ilmanvaihto on puolestaan tarkistettava, ennen kuin järjestelmä otetaan ensimmäisen kerran käyttöön. Tarkistuksessa on varmistuttava siitä, että käyttö- ja huolto-ohjeet ovat helposti saatavilla.

Laadunhallinnan osalta urakoitsijalla on oltava kirjallinen omavalvonta rakennusvaiheen aikana, joka kattaa esimerkiksi vesiasennusten turvallisuuden, ilmantiiveyden ja koeponnistuksen ja jätehuollon rakennuspaikalla. Omavalvontaa voidaan mahdollisesti tarkistaa paikan päällä.

Seuraavassa kriteeriversiossa tarkastellaan muun muassa materiaalien energiavaatimuksia, metallien kierrätystä tukevia vaatimuksia ja lyijyn käytön rajoittamista vesikalusteissa. Tämän hetkiset vaatimukset ovat voimassa vuoden 2022 loppuun asti uudisrakennushankkeiden osalta.

Korjausrakentaminen

Joutsenmerkitty korjausrakentaminen tähtää alhaiseen energiankulutukseen korjauksen jälkeen. Lisäksi rakennuksessa on suoritettu perusteellinen kartoitus ennen korjaustöiden aloittamista ja terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet on poistettu ja vaarallinen jäte on käsitelty asianmukaisesti. Näitä asioita arvioidaan elinkaarinäkökulmasta.

Jotta korjaushankekohde voidaan Joutsenmerkitä täytyy korjausrakentamisen kattavuuden, purkamista lukuun ottamatta olla vähintään 25 prosenttia nykyisen rakennuksen uudelleen rakentamisen arvosta (maan arvoa lukuun ottamatta) tai korjausrakentamisen täytyy kattaa vähintään 25 prosenttia ulkovaipan kokonaispinta-alasta.

Mikäli korjaushankkeessa rakennuksen pinta-ala kasvaa, voidaan tämä Joutsenmerkitä, mutta näissä tapauksissa sovelletaan tiettyjä ehtoja. Kuitenkin, jos esimerkiksi toimistorakennuksen korjaushankkeessa rakennuksen pinta-ala kasvaa yli 10 prosentilla, ei tällaista hanketta voida Joutsenmerkitä korjausrakennuskohteeksi.

Korjausrakentamisen osalta vaatimukset ovat voimassa vuoden 2021 loppuun asti.